

Palkkojen nousuprosentit laskevat

Agrologit
tutkii

Agrologien palkkakyselyn mukaan palkkojen nousuvauhti hiipui selvästi pariin viime vuoden verrattuna. Vuoden 2008 tutkimuksessa agrologien palkat olivat kasvaneet 6,8 %, vuonna 2009 neljä prosenttia ja tämän vuoden palkkakyselyssä enää 2,4 %. Naisten keskipalkka nousi tälläkin kertaa hitusen miesten keskipalkkaa paremmin. Naisilla nousuprosentti oli 2,7 ja miehillä 2,3. Tämän vuoden palkkakehitys oli odotettu, sillä maamme talouden notkahdus hillitsi palkkojen nousua kaikilla aloilla.

Toukokuussa 2010 agrologien aritmeettinen keskipalkka puhkaisi ensimmäisen kerran 3000 euron rajan ollen nyt 3031 euroa (v. 2009 2960 euroa). Painotettu keskipalkka oli euron suurempi eli 3032 euroa (2933 euroa).

Naisten ja miesten palkkaero supistui hiukan. Tämän vuoden tutkimuksessa agrologinaisen euro oli 74,8 senttiä (74,5 senttiä). Opiston suorittaneiden naisten euro vahvistui 73,7 senttiin (72,9), mutta agrologi (AMK)-tutkinon suorittaneiden naisten euro heikentyi 88 sentistä 85,6 senttiin. Ylemmän korkeakoulututkinon suorittaneiden naisten euro heikentyi 76,1 sentistä 73,4 senttiin.

Opiston suorittaneiden palkkakehitys oli naisilla 3,4 % ja miehillä 2,3 %. Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden miesten ja naisten välinen palkkatasa-arvo on edelleen paras, mutta palkkojen kehitys viimeisen vuoden aikana selkeästi heikointa verrattuna opiston tai ylemmän korkeakoulututkinon suorittaneisiin. Kahdessa edellisessä tutkimuksessa ammattikorkeakoulun suorittaneet agrologit olivat palkkakehityksessään menestyjiä, mutta tänä vuonna naiset kuittasivat vain 0,8 % (9,5 %) nousun ja miehet hieman paremman eli 3,8 % (6,3 %).

Koulutuspohjan mukaisessa tarkastelussa ylemmän korkeakoulututkinon suorittaneet miehet olivat voittajia 6,5 prosenttiyksikön nousullaan. Viime vuonna miesten nousuvauhti oli parempi eli 7,2 prosenttiyksikköä. Tämän ryh-

män naisten palkkojen nousu 2,8 prosenttiyksikköä, jäi kauaksi vuoden 2009 huikeasta 9,6 prosenttiyksikön vauhdista.

Palkkatarkastelussa ovat mukana kokopäivätyössä olleet 699 (742) miestä, 568 (586) naista ja kaksi (viisi) vastausta, joissa vastaaja ei ollut merkinnyt sukupuoltaan. Vastaajakunta oli hiveneren naisvoittoisempi kuin vuosi sitten, sillä nyt naisten osuus oli 44,8 % (44,0 %).

Vastaajista 799 (855) oli opiston, 387 (395) agrologi (AMK)-tutkinon ja 83 (80) ylemmän korkeakoulututkinon suorittaneita. Opistoagrologien suhteellinen osuus vastaajissa oli 1,3 prosenttiyksikköä alempi kuin vuoden 2009 tutkimuksessa. Agrologi (AMK):n osuus oli kasvanut 0,8 ja ylemmän korkeakoulututkinon suorittaneiden osuus 0,5 prosenttiyksikköä.

Palkkakehitys hyvin erilaista eri aloilla

Palkat ovat kehittyneet eri aloilla viime vuoden kesäkuun ja tämän vuoden toukokuun välillä - 9,1 prosentista 8,4 prosenttiin (taulukko 1). Tässä tutkimuksessa viisi heikointa alaa kirjasiivat kovat miinukset. Tosin maatalouskauppaa lukuun ottamatta palkkakehityksessään heikoimmat alat ovat

vastaajamääriltään pienimmästä päästä. Maatalouskaupan palkkakehitystä voi jo pitää luotettavana, mutta pienten vastaajamäärien tulosten luotettavuus on aina heikompi. Siitä osoituksena palkankehitysprosenttien suuret heitot vuosien 2009 ja 2010 tutkimusten välillä.

Tämän vuoden viiden parhaan joukossa ei ole yhtään viime vuoden Top5-listalaista, heikoimman viiden alan joukosta viime vuoden Top5-listalaisia on kaksi. Viime vuoden ykkönen - muu maataloudellinen liikelaitos - tipahti nyt heikoimpien alojen listan kakkoseksi. Maatila oli viime vuoden neljänneksi paras ala, mutta nyt se on heikoimpien listan selkeä ykkönen. Jälleen on huomautettava, että alojen pienuus aiheuttaa voimakkaita vaihteluja, kun kysely ei ole henkilöidennäinen. Kuten taulukosta näkyy, heittelevät pienten alojen palkkakehitysprosentit melkoisesti kahden peräkkäisen vuoden välillä.

Heikoimpien listalla muu maatalouteen liittyvä ala oli viime vuoden heikoimpien alojen ykkönen ja nyt saman listan neljäs.

Palkkakehityksessään viidellä parhaalla alalla työskenteli 40,5 % vastaajista, vuonna 2009 vain 14,3 %. Viidellä huonoimmalla alalla työskenteli puolestaan 17,1 % (28,5 %) vastaajista.

Palkankorotusprosenttiltaan viisi parasta alaa vastausmäärineen:

1. ELY-keskukset	8,4 %	(4,4 %)	(118 vastaajaa)
2. MTT ja maataloustutkimus	6,0 %	(4,6 %)	(29)
3. Kunnan lomatoimi	5,4 %	(2,8 %)	(48)
Maatalouden ulkopuolinen ala	5,4 %	(3,2 %)	(144)
5. ProAgria keskukset	4,9 %	(6,5 %)	(175)

Palkkakehityksessään viisi heikoimmin pärjännyttä alaa:

1. Maatila	-9,1 %	(8,6 %)	(30)
2. Muu maataloudellinen liikelaitos	-6,7 %	(16,9 %)	(23)
3. Faba	-4,8 %	(6,0 %)	(24)
4. Muu maatalouteen liittyvä ala	-1,8 %	(-4,0 %)	(29)
5. Maatalouskauppa	-0,8 %	(2,4 %)	(111)

Pääryhmittäin tarkasteltuna palkkakehityksen mitali- ja pistesijataulukko näyttää seuraavalta (sijaluvun jälkeinen luku kertoo viime vuoden sijoituksen):

1. (5) Ei maatalousala	5,4 % (144)	6. (4) Finanssiala	0,0 % (75)
2. (8) Valtio	4,8 % (221)	7. (7) Maatalouskauppa ja -teoll.	-0,7 % (221)
3. (1) Opetus	4,3 % (77)	8. (9) Muu maatalousala	-1,8 % (29)
4. (3) Neuvonta ja järjestöt	4,0 % (234)	9. (2) Maatila	-9,1 % (30)
5. (6) Kunta	3,1 % (238)		

Pääryhmittäisessä tarkastelussa ykköseksi nousi maatalouden ulkopuolinen ala, mutta kovimman loikan kärkeä kohti teki valtio nousemalla toiseksi viimeiseltä sijalta kakkoseksi. Toiseen suuntaan eli alaspäin valtavimman loikan teki maatila tippumalla seitsemän sijaa. Pudotusta selittää pieni vastaajaryhmä ja todennäköisesti vastaajat ovat eri ihmisiä kuin vuonna 2009. Muilla pääaloilla sijoitusten muutokset ovat 1-2 pykälää puoleen tai toiseen.

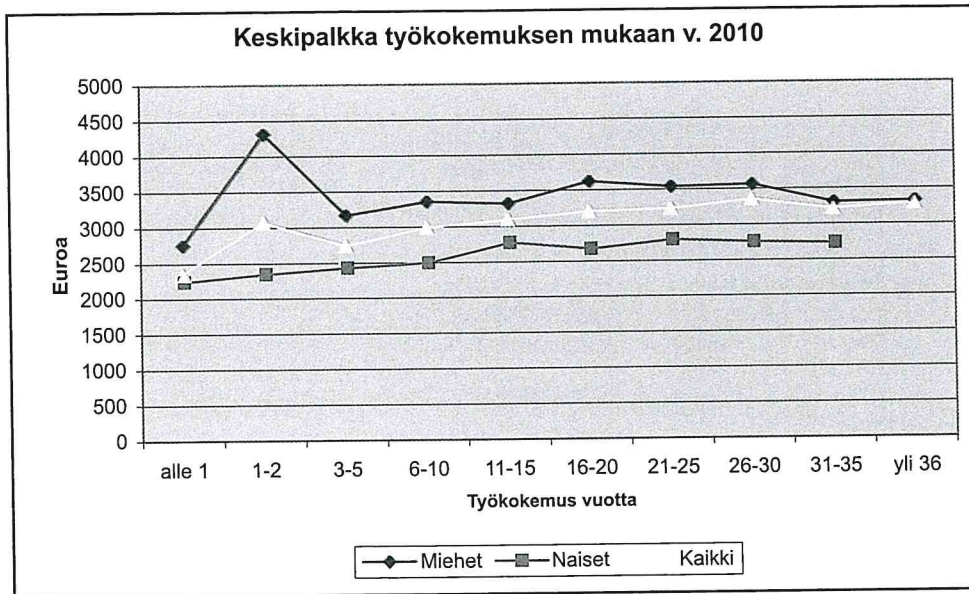
Agrologien palkkatutkimus 2010 Palkkatiedot aloittain					2010	2009	Muutos	Agrologien palkkatutkimus 2010 Palkkatiedot aloittain					2010	2009	Muutos
Maatila	N	KA	N	KA				Maatalouskauppa ja -teollisuus							
Naiset	9	2504	11	2860	-12,4			Maatalouskauppa	N	KA	N	KA			
Miehet	21	2438	15	2588	-5,8			Naiset	28	2345	30	2511	-6,6		
Yhteensä	30	2458	26	2703	-9,1			Miehet	83	3307	71	3340	-1,0		
								Yhteensä	111	3064	101	3018	1,5		
Neuvonta ja järjestöt															
4H	N	KA	N	KA				Maatalouteen liittyvä teollisuus	N	KA	N	KA			
Naiset	9	2328	9	2194	6,1			Naiset	20	2996	30	2923	2,5		
Miehet	1		3					Miehet	66	4377	71	4329	1,1		
Yhteensä	10	2436	12	2357	3,4			Yhteensä	86	4086	101	3912	4,4		
ProAgria maaseutukeskus	N	KA	N	KA				Maatalouteen liittyvä liikelaitos	N	KA	N	KA			
Naiset	95	2349	89	2228	5,4			Naiset	11	2648	6	2672	-0,9		
Miehet	80	2610	79	2497	4,5			Miehet	12	4257	14	4195	1,5		
Yhteensä	175	2458	169	2353	4,5			Yhteensä	23	3487	20	3738	-6,7		
Faba	N	KA	N	KA				Finanssiala							
Naiset	18	2114	26	2183	-3,2			Rahalaitos	N	KA	N	KA			
Miehet	6	2231	8	2481	-10,1			Naiset	7	3377	10	2942	14,8		
Yhteensä	24	2144	34	2253	-4,8			Miehet	42	5480	42	5596	-2,1		
								Yhteensä	49	5173	52	5086	1,7		
Muu maatalousjärjestö	N	KA	N	KA				Vakuutus- ja eläkelaitos	N	KA	N	KA			
Naiset	11	2648	13	2602	1,8			Naiset	9	3265	8	2842	14,9		
Miehet	14	3765	14	3758	0,2			Miehet	17	4554	22	4510	1,0		
Yhteensä	25	3247	27	3201	1,4			Yhteensä	26	4108	30	4065	1,1		
Kunta															
Maaseutuelinkeinoviranomainen	N	KA	N	KA				Opetus	N	KA	N	KA			
Naiset	62	2522	57	2461	2,5			Naiset	45	2895	50	2791	3,7		
Miehet	78	2792	81	2676	4,3			Miehet	32	3413	33	3275	4,2		
Yhteensä	140	2673	139	2587	3,3			Yhteensä	77	3109	83	2982	4,3		
Lomatoimi	N	KA	N	KA				Muu maatalouteen liittyvä ala	N	KA	N	KA			
Naiset	34	2495	40	2365	5,5			Naiset	18	2383	15	2342	1,8		
Miehet	14	2442	15	2315	5,5			Miehet	11	3081	18	2992	3,0		
Yhteensä	48	2480	55	2289	8,3			Yhteensä	29	2647	33	2696	-1,8		
Muu kunnan toimi	N	KA	N	KA				Maatalouden ulkopuolinen ala	N	KA	N	KA			
Naiset	27	2487	23	2327	6,9			Naiset	62	2262	58	2337	-3,2		
Miehet	23	2935	26	3042	-3,5			Miehet	81	3856	95	3451	11,7		
Yhteensä	50	2693	49	2707	-0,5			Yhteensä	143	3176	154	3012	5,4		
Valtio															
Valtio, ELY-keskus maaseutuosaasto	N	KA	N	KA				Kaikki alat	N	KA	N	KA			
Naiset	49	2761	52	2529	9,2			Naiset	568	2554	586	2487	2,7		
Miehet	69	3083	65	2877	7,2			Miehet	699	3415	742	3337	2,3		
Yhteensä	118	2951	117	2722	8,4			Yhteensä	1267	3031	1333	2960	2,4		
Maataloustutkimus	N	KA	N	KA											
Naiset	12	2543	17	2332	9,0										
Miehet	17	2672	23	2574	3,8										
Yhteensä	29	2619	40	2471	6,0										
Muu valtion toimi	N	KA	N	KA											
Naiset	42	2898	41	2813	3,0										
Miehet	32	3259	47	3303	-1,3										
Yhteensä	74	3054	88	3074	-0,7										

N on vastaajien määrä. Vastaajien yhteismäärän ja naisten sekä miesten yhteismäärä poikkeaa paikoin, sillä kaikilta ei ollut sukupuolitietoa. Jos ryhmässä vastaajia alle viisi, ei palkkatietoa esitetä. Ka on vastanneiden aritmeettinen keskiarvo.

Taulukko 1. Keskipalkat aloittain ja niiden muutokset 2009-2010.

	Keskipalkka		Keskipalkka		Palkkakehitys	
	2002	2004	2008	2010	2008/2010	2002/2010
Valtio	1937	2086	2771	2942	0,062	1,52
Neuvonta	1702	1834	2292	2520	0,099	1,48
Opetus	2144	2579	2743	3109	0,133	1,45
Kauppa ja -teollisuus	2487	2693	3460	3495	0,010	1,41
Kunta	1912	2036	2481	2638	0,063	1,38
Finanssiala	3624	3963	4613	4804	0,041	1,33
Ei maatalousala	2453	2436	2918	3176	0,088	1,29
Muu maatalous	2127	2219	2809	2647	-0,058	1,24
Maatila	2029	2386	2489	2458	-0,012	1,21

Taulukko 2. Agrologien palkkojen kehitys eri aloilla vuosien 2008 ja 2010 sekä 2002 ja 2010 välillä.

Taulukko 3. Keskipalkan kehitys työkokemuksen mukaan.

	Keskipalkka					
	2010	Kaikki	Naisia	%	Miehiä	%
Rahalaitos	5173	49	7	1,2	42	6,0
Vakuutus- ja eläkelaitos	4108	26	9	1,6	17	2,4
Maatalouteen liittyvä teollisuus	4086	87	20	3,5	67	9,6
Muu maatalouden liikelaitos	3487	23	11	1,9	12	1,7
Muu maatalousjärjestö	3247	25	11	1,9	14	2,0
Maatalouden ulkopuolinen ala	3176	144	62	10,9	82	11,7
Opetus	3109	77	45	7,9	32	4,6
Maatalouskauppa	3064	111	28	4,9	83	11,8
Muu valtion toimi	3054	74	42	7,4	32	4,6
ELY-keskus	2951	118	49	8,6	69	9,8
Muu kunnan toimi	2693	50	27	4,8	23	3,3
Maaseutuelinkeinoviranomainen	2673	140	62	10,9	78	11,1
Muu maatalouteen liittyvä ala	2647	29	18	3,2	11	1,6
MTT Maataloustutkimus	2619	29	12	2,1	17	2,4
Lomituspalvelutoimi	2480	48	34	6,0	14	2,0
ProAgria	2458	175	95	16,7	80	11,4
Maatila	2458	30	9	1,6	21	3,0
4H	2436	10	9	1,6	1	0,1
Faba palvelu	2144	24	18	3,2	6	0,9
			568		701	

Taulukko 4. Palkat sekä naisten ja miesten osuudet vastaajista aloittain.

Valtio pitkän prosenttikehityksen kärjessä

Valtio pysyi pääryhmittäisessä vertailussa tarkastelujaksolla 2002-2009 kultamitalisijalla (taulukko 2). Neuvonta piti viime vuonna saavuttamansa hopeatilan. Hyvistä prosentteistaan huolimatta neuvonta on valtiota 432 euroa jäljessä. Euroissa ainoastaan maatila oli neuvontaa heikompi 2458 euron keskipalkalla. Maatila tipahti tämän vuoden tilaston viimeiseksi oltuaan viime vuonna sijalla kuusi. Opetus kiilasi nyt kaupan ja teollisuuden ohi kolmanneksi. Euroissa opetus on kuitenkin 167 euroa valtion edellä.

Naiset kirivät aloituspalkkoissaan

Agrologinaisen ja -miehen aloituspalkkojen ero näyttää tässä tutkimuksessa kaventuneen merkittävästi viime vuodesta. Alle vuoden työssä olleer naisagrologin palkka oli 2244 (2152) euroa ja miesagrologin 2753 (2844) euroa. Tähän ryhmään kuului 25 naista ja vain kuusi miestä, ja koko ryhmän keskipalkka oli 2345 euroa (2391 euroa) (taulukko 3).

Yhden-kahden vuoden työkokemuksella agrologien keskipalkka oli 3068 (2729) euroa, naisilla 2352 (2555) euroa (40 vastausta) ja miehillä 4313 (3060) euroa (23 vastausta). Miesten palkkojen luotettavuus kärsii vähäisistä vastausmääristä. Koko tutkimuksessa miehet ovat enemmistönä mutta kahdessa alimmassa työkokemusluokassa miehet ovat selkeästi aliedustettuina.

Naisen palkka nousee huippuunsa (nyt 2792 v. 2009 2710 euroa), kuten kahtena edelliselläkin vuotena, 21-25 vuoden työkokemuksella. Suunnilleen sille euro tasolle naiset pääsivät jo 11 vuoden jälkeen ja sama taso jatkuu muutaman kymmen vuoden jälkeenkin. Yli 30 vuoden työkokemus oli vain kahdella naisella.

Miehillä keskipalkan huippu sattuu 1-2 vuoden työkokemuksen kohdalle, mutta vähäinen vastaajamäärä ei tee siitä luotettavaa. Luotettavampi huippukohta on 16-20 vuoden työkokemuksella, kun viime vuonna huippu oli yli 36 vuoden työkokemuksella. Tämän vuoden keskipalkan huippu 3620 euroa oli 16-20 vuoden työkokemuksella (3648 euroa yli 36 vuotta). 16-20 vuot työskennelleitä miehiä oli 76 ja viime vuoden huipussa, yli 36 vuotta, vain 22 henkilöä.

Agrologinaisen ja -miehen aloituspalkkojen ero näyttää tässä tutkimuksessa kaventuneen merkittävästi viime vuodesta.

"Opistopalkat" pitävät yllä palkkaeroa

Palkkatutkimuksissamme on seurattu tiiviisti naisten ja miesten palkkojen eroja. Yksi merkittävimmistä palkkaeroja synnyttävistä tekijöistä on naisten ja miesten sijoittuminen eri aloille. Naisten ylivoimainen suosikkityöpaikka on edelleen ProAgria keskus, jossa työskenteli 16,7 % naisista (15,2 %). Miehillä ProAgria keskus oli kolmanneksi suosituin ala 11,4 (10,6) prosentilla. Tänä vuonna miesten ykkössuosikki oli maatalouskauppa 11,8 prosentin osuudella. Viime vuoden miesten suosikkiala, maatalouden ulkopuolinen ala, jäi siitä vain prosenttiyksikön kymmenyksen. Nyt siis 11,7 % ja viime vuonna 12,8 % (taulukko 4).

Naisten osuus viidellä parhaiten palkatulla alalla laski hieman (nyt 10,1 % ja 11,5 % v. 2009). Miesten osuus tässä ryhmässä jatkoi laskuaan hiltymmin kuin edellisessä tarkastelussa. Miesten vastaavat luvut olivat 21,7 % ja 22,0 %.

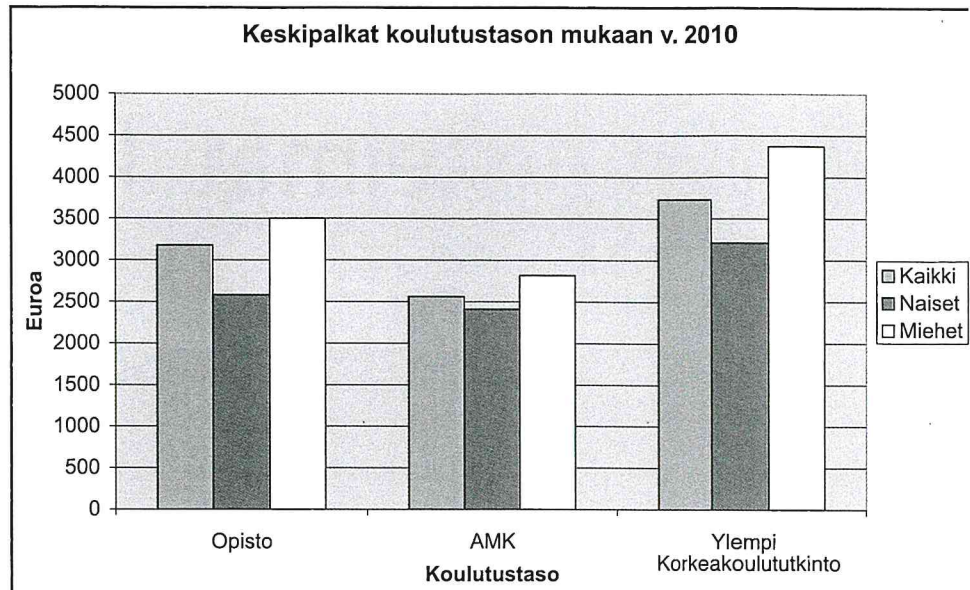
Viidellä heikoimmin palkatulla alalla työskentelevien naisten osuus jatkoi alentumistaan, sillä nyt vastaajista 29,1 % (30,9 %) edusti tätä joukkoa. Tähän joukkoon lukeutuvien miesten osuus on säilynyt lähes ennallaan. Vuonna 2009 miehistä 17,3 % työllistyi viidelle heikoimmin palkatulle alalle ja tänä vuonna 17,4 %.

Yksi merkittävä naisten ja miesten palkkaeroa selittävä tekijä on koulutus pohja, sillä opistotutkinnon suorittaneilla keskipalkka oli 620 (601) euroa suurempi kuin alemman korkeakoulututkinnon (agrologi AMK) suorittaneilla. Opistoagrologien palkka häviää puolestaan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneille 551 (585) euroa. Miehistä 74,0 % (75,6 %) oli opistoagrologeja ja naisista 49,3 % (49,7 %) (taulukko 5).

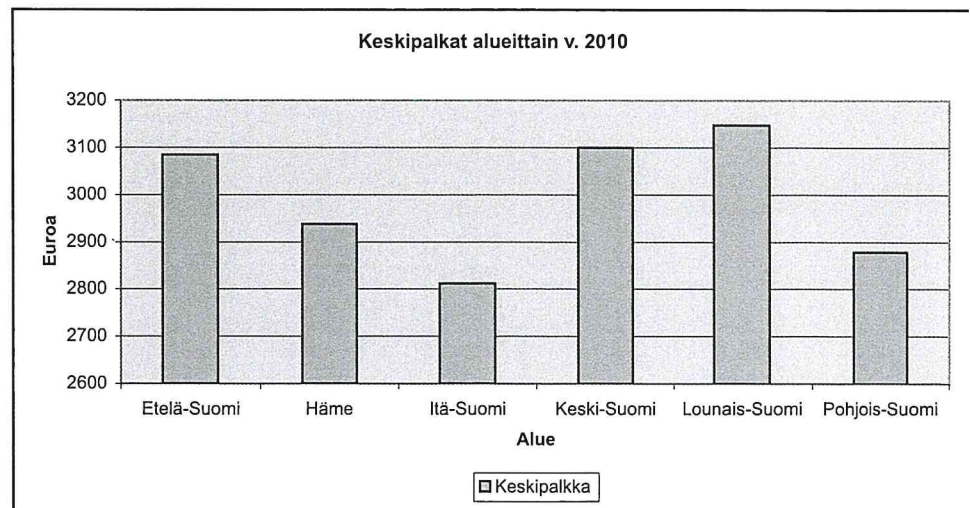
Agrologien keskipalkkaan vaikuttaa eniten opistoagrologien palkat, sillä heitä oli vastaajakunnasta 63,0 % (64,2 %). Opiston suorittaneiden miesten keskipalkka on 3502 (3424) euroa ja naisten 2582 (2496) euroa.

Naisten ja miesten osuudet organisaatioaseman mukaan ovat suurin piirtein samat kuin vuoden 2009 palkkatutkimuksessa. Ylimpään johtoon kuului 1,4 % naisista (v. 2009 1,7 %) ja 8,7 % miehistä (8,5 %). Ylimmässä johdossa naisen euro oli vain 68,7 euroa. Toimihenkilötehtävissä työskenteli 73,9 % (71,6 %) naisista ja 55,7 % miehistä (55,9 %). Toimihenkilönaisten euro oli 80,3 euroa, keski johdon 86,8 ja muussa esimiesasemassa toimivien 86,8 euroa.

Työkokemukseltaan naiset ja miehet poikkeavat toisistaan alle 10 vuoden ja yli 20 vuoden työkokemusluokissa. Alle 10 vuoden työkokemuksen omaavia naisia oli 53,5 % (59,6 %) ja miehiä vain 32,3 % (39,8 %). 11-20 vuoden työkokemusryhmässä molempien sukupuolien edustus oli lähes yhtä suuri, mutta yli 20-vuoden työkokemus-

Taulukko 5. Opiston suorittaneiden miesten palkat ovat selkeästi naisten palkkoja korkeammat. Kun vastaajien pääjoukko on agrologimiehiä, selittyvät naisten ja miesten palkkaerot suurimalta osin koulustaustalla.

Taulukko 6. Keskipalkat alueittain vuonna 2010.

ryhmään kuului 39,5 % miehistä ja vain 17,1 % naisista. Naisten lyhyemmät työurat kasvattavat naisten ja miesten palkkaeroa.

Provisiota sai 8,7 % (7,4 %) miehistä ja 4,8 % (4,1 %) naisista. Provisiota saaneista miehistä 69 % sai provisiota yli 500 euroa. Provisiota saaneista naisista kolmasosalla provision määrä ylitti 500 euroa. Provisio oli yleisintä maatalousteollisuudessa ja vakuutuslaitoksissa, joissa joka neljäs kuittasi provisiota. Seuraavaksi yleisintä provision maksaminen oli maatalouskaupassa ja maatalouden ulkopuolella.

Ilman ylityksiä selvisi 42,1 % (38,9 %) vastanneista naisista ja 40,0 % (40,0 %) miehistä. Yli 10 tuntia viikoittain ylityötä tekevien naisten osuus oli 4,8 % (9,7 %) ja miesten 12,2 % (12,3 %). Ylityön tekeminen kasvatti palkkaa naisilla 15 viikoittaiseen ylityötuntiin saakka. Miehillä

palkka kääntyi laskuun viikoittaisten ylityötuntien ylittyä 20 tuntia.

Isot alueelliset erot

Palkkojen alueellisessa tarkastelussa parhaan ja heikoimman alueen ero supistui 28 euroa. Ero oli nyt 336 ja viime vuonna 364 euroa. Lounais-Suomen keskipalkka oli 3158 euroa ja peränpitäjä Itä-Suomen 2812 euroa. Etelä-Suomi menetti asemansa parhaiten palkattuna alueena Lounais- ja Keski-Suomelle. Itä-Suomi putosi vuoden tauon jälkeen peränpitäjäksi 66 euroa Pohjois-Suomea heikompana. Alueellisen palkkaeron selittänee eri alueiden erilainen työpaikkarakente (taulukko 6).